

RUDAS-GYÓGYFÜRDŐ.

Budapest székes-főváros tulajdona.

A Rudas-gyógyfürdő a Gellérthegy keleti sziklaoldala alatt fekszik a Duna partján, az eskütéri hid tőszomszédságában.

A gyógyforrást már a rómaiak használták. Kitűnik ez a 268-ik évből, II-ik Claudius császár idejéből fennmaradt felirattól, a melyben a Rudas és Sáros fürdők hévforrásai mint *thermae majores* említettek.

A török uralom alatt a fürdőt Mustafa pasa 1556-ban újraépítette és csak Lipót császár győzelmével került ismét vissza a törököktől Buda város tulajdonába.

A budai németek «Bruck-bad»-nak (hid-fürdő) nevezték, mivel a hajdani repülő-kötél-híd állomása a fürdő előtt volt; e repülő hid budai kikötő helyét jelző óriási fenyő rudjától származik a mai «Rudasfürdő» elnevezés is. Mostani épülete 1831-ben épült, de csak 1883-ban alakította át azt a székesfőváros a kor igényeinek megfelelő fürdő intézeté.

A gőzfürdőben levő nyolczoszlopi és mecset-

Magnesium bromid	0,00171	gramm
Magnesium borat	0,02564	«
Calcium phosphat	0,00657	«
Tymföld hydrát	0,00069	«
Kovasav hydrát	0,38853	«
Hangyasav	0,00153	«
Ennek magasabb homologjai	0,00191	«
Szabad szénsav	2,11095	«
Összesen	18,25069	gramm

szilárd alkatrész.

Az 1883-ban átalakított fürdő egyemeletes épületének földszintjén van 37 kő- és porcellán kádfürdő, szénsavas fürdő és a közép-kori építő-művészet remeke a török gőzfürdő, amely a 38 Celsius fokú nagy török tükör medenczén kívül négy 31—26—22—20 Celsius fokú ásványos vízzel terített hűtőmedenczéből, mellettük 48 Celsius fokú forró légkamarából, két gőzkamarából, dörzsölő- és masszírozó helyiségből, tüdőhűtő teremből és a keleti kényelmű pihenő csarnokból áll.

Az emeleten 17 márványkád, fürdő- és több vendégszoba van. Hideg vizgyógyimód, helyi hőlég-kezelés.

Ezen fürdőépülettől dél felé, attól keskeny utczával elválasztva van az 1894-ben épült,

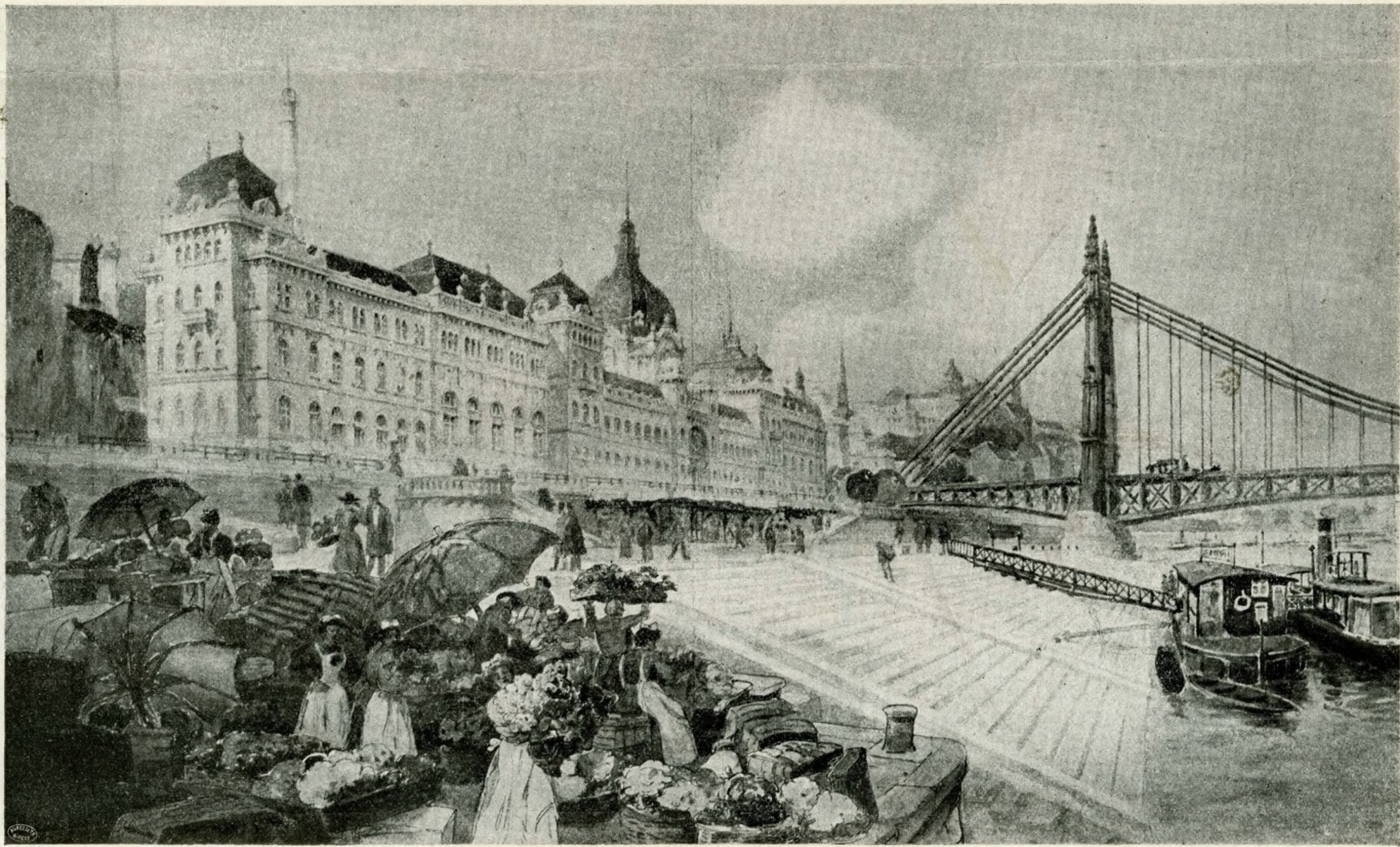
jén; midőn Stambulból, Ázsiából török főurak jártak ugyanerre a helyre, ugyanazon fürdő medenczéjébe, gyógyítani csuzos tagjaikat, elpuhult idegeiket.

* * *

Az eskütéri Duna-hid megnyitásával a fürdő régi egyemeletes épülete a hid modern környékétől elütvén, a nagy hidfeltöltés miatt igen mélyen fekszik.

A főváros ezért a fürdő sürgős átépítését és megnagyobbítását határozta el.

A nyilvános tervpályázatnál dr. Hüttl Dezső műépítész tervei lettek kivételre elfogadva. Képünk a gyógyfürdő dunai homlokzatát mutatja az átépítés után. Mint látjuk, impozáns méreteivel bele illik abba a keretbe, melyet a mögötte levő Gellérthegy magas meredek sziklafala, mintegy megkövetel. A tervek szerint a mostani történelmi nevezetességű török eredetű gőzfürdő teljesen érintetlenül megmarad, sőt egy teljesen hasonló gőzfürdő van tervezve külön a nők részére. Az uszócarnok az új terv keretében szintén érintetlenül marad. A tervek szerint lesz még

szerű, hatalmas boltozatu, a nagy thermal-medenczét magában foglaló terme azonban ugyanaz, melyet még Sokoli Mustafa pasa építtetett.

A gyógyfürdő ezen része ma nap is a székesfőváros egyik régi történelmi építészeti remekét és megtekintésre méltó nevezetességét képezi.

* * *

A gyógyfürdő a Gellérthegy meredek sziklafalából, az uttest szintje alatt körülbelül 3 méter mélységből előtörő öt rendkívüli bő forrásból kapja vizét. A források hőmérséke 44 Celsius fok meleg vizük, teljesen átlátszó, szintelen és szagnélküli. A források vízbősége 24 óra alatt 8500 hektoliter.

A vegyészeti Balló Mátyásnak, a székesfőváros vegyészeti- és tápszervizsgáló intézet igazgatójának elemzése szerint a következő 10,000 részben van:

Calcium bicarbonat	5,96012	gramm
Magnesium bicarbonat	1,80420	«
Vas bicarbonat	0,00590	«
Mangan bicarbonat	0,01014	«
Calcium sulfat	1,50523	«
Strontium sulfat	0,05681	«
Kalium sulfat	0,48714	«
Natrium sulfat	3,45582	«
Lithium chlorid	0,03432	«
Magnesium chlorid	1,26475	«
Magnesium jodid		nyomokban

télen ugy, mint nyáron egyaránt használt — nagy fedett uszócarnok, a melynek óriási 25,5 Celsius fokú ásványos vízzel naponta frissen megtöltött — vízmedenczéjét 150 vetkőző fülke veszi körül. Itt a fiatalság a legnagyobb telben is trainiroz s nagyrészt ennek az uszodának lehet tulajdonítani az utóbbi évben rendezett külföldi uszóversenyeken elért kiváló eredményeinket.

A Rudasfürdő hévzive, különösen krónikus izületi-, izom- és idegbántalmaknál van javalva, köszvénynél, izületi csuzok idült alakjainál, izületi merevségeknél, lerakódások és zsugorodásoknál meglepően gyors és állandó gyógyulási eredmények értenek el. Kitűnő eredményü az ásványos víz különféle hurotos bántalmaknál, különösen cystitisnél: lobos izzadmányok felszivódását nagyban előmozdítja bőrbetegségeknél, de különösen mint utókura luesnél, biztos eredménnyel alkalmazható.

A fürdőben évente igen számos külföldi előkelőség fordul meg, közöttük sok szakértő orvos. Ez utóbbiak megemlékezéseikben mindig a legnagyobb elismerés és a csodálat hangján szólnak e kiváló fürdő thermalis vizéről és kényelmes berendezéséről.

Igy volt ez régen is ezelőtt 300 esztendővel, mikor a félhold fénylett a budai vár ormán s a karsu minaretek és mecset-tornyok tete-

az új Rudasfürdőben 6 szalonfürdő, 12 I. oszt. és 26 II. oszt. külön fürdő; lesznek szénsavas fürdők, gyógytorna és villanyozó termek a lehető legmodernebb berendezéssel, a legújabb vizgyógyászati követelményeknek megfelelően.

A székesfőváros a fürdőnek a modern igényeknek megfelelő átépítésére s keleti kényellemmel való berendezésére közel 2.000.000 koronát áldoz.

A Rudasfürdő jelenlegi árszabálya a következő

Gőzfürdő hétköznap	1 K 20 f.
« vasár- és ünnepnap	1 « 60 «
Szalonfürdő	1 « 20 «
« bérlet (10 drb.)	10 « — «
Porcellánfürdő	1 « — «
« (bérlet 10 drb.)	8 « — «
Márványkád-fürdő vagy I-ső o. kőfürdő	« 80 «
« bérlet (10 drb.)	6 « — «
II-od osztályu kőfürdő	« 60 «
« bérlet (10 drb.)	4 « — «
Szénsavas fürdő	« 40 «
Uuszócarnok jegy férfiaknak	« 60 «
« « (bérlet 10 drb.)	5 « — «
« « nőknek	« 70 «
« « bérlet (10 drb.)	6 « — «
Gyermekjegy (uszodai)	« 50 «
Uuszó lecke-jegy	« 50 «
« bérlet (10 drb.)	4 « — «
Nép-gőzfürdő (egy személy)	« 20 «
« gyermeknek és katonának	« 10 «
Vendég-szobák napi ára 2 korona 40 fillértől kezdve 6 koronáig.	